

Culturele
ANBI

433ste concert

Woensdag 15 oktober 2025

20.00 uur

Farkas Quintet

Sarah Ouakrat fluit

Hans Wolters hobo

Marcel Geraeds klarinet

Fons Verspaandonk hoorn

Remko Edelaar fagot

Foto: Merlijn Doornier

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

PROGRAMMA

Darius Milhaud (1892 – 1974)

La Cheminée du Roi René (1939)

Cortège; Aubade; Jongleurs;

La Maousinglade; Joutes sur l'Arc;

Chasse à Valabre; Madrigal-nocturne

Olivier Messiaen (1908 – 1992)

Uit: *Des canyons aux étoiles ...* (1974)

Appel interstellaire

Rudolf Escher (1912 – 1980)

Air pour charmer un lézard (1953)

André Jolivet (1905 – 1974)

Sérénade avec hautbois principal (1945)

Cantilène; Caprice; Intermède; Marche burlesque

PAUZE

Jacques Ibert (1890 – 1962)

Trois pièces brèves (1930)

Allegro; Andante;

Assez lent - Allegro scherzando - Vivo

Rudolf Escher

Trio d'anches (1939 / 1941 – 42)

Pastorale; Rondeau; Fugue; Pastorale

Claude Debussy (1862 – 1918)

Syrinx (1913)

Maurice Ravel (1875 – 1937) /

bew. **Mason Jones** (1919 – 2009)

Uit: *Le Tombeau de Couperin* (1917)

Prélude; Fugue; Menuet; Rigaudon

Het Farkas Quintet is in 1997 opgericht en heeft zich sindsdien ontwikkeld tot een van de meest vooraanstaande blaaskwintetten. De leden van het kwintet bezetten posities in verscheidene orkesten, zoals het Koninklijk Concertgebouworkest, het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest en de Münchner Philharmoniker. Daarnaast spelen de vijf blazers samen kamermuziek op het allerhoogste niveau. Hun spel wordt gekenmerkt door een karakteristieke 'kwintet sound', technische perfectie en absolute vrijheid in hun uitvoeringen. Het Farkas Quintet heeft op vrijwel alle grote kamermuziekpodia opgetreden, zowel nationaal als internationaal.

Hun repertoire bestaat uit werken van o.a. Ferenc Farkas (1905-2000, de naamgever van het ensemble), Reicha, Danzi, Dvorák, Bartók, Debussy, Ravel, Françaix, Ligeti, Berio, Lindberg en niet te vergeten Nielsen en Schönberg. De blaaskwintetten van beide laatste componisten gelden als de absolute topwerken voor deze samenstelling. In 2019 trad het Farkas Quintet op in onze serie met o.a. het blaaskwintet van Nielsen. Vanavond brengen zij een voornamelijk Frans programma met daarin ook een plek voor een Nederlandse componist: Rudolf Escher.

De samenstelling van het kwintet is tijdelijk gewijzigd, Sarah Ouakrat vervangt Herman van Kogelenberg.

Darius Milhaud groeide op in Aix-en-Provence, de stad waar het kasteel stond van René d'Anjou, de koning van Sicilië in de 15e eeuw. Milhaud was in zijn jeugd gefascineerd door die geschiedenis, door de code van ridderlijkheid en de legendarische toernooien van deze koning. In *La Cheminée du Roi René* wekt hij deze geschiedenis tot leven. 'Cheminée' komt hier van 'cheminer' en betekent een promenade. Maar het is óók een woordspeling:

volgens de overlevering ging de koning als hij in Aix was naar de onderkant van de stadsmuren om zich in de zon te warmen en met zijn onderdanen te spreken. De Provençaalse uitdrukking 'se chauffer à la cheminée du Roi René' betekent 'zich warmen aan de zon' en zo ligt ook het warme aspect van een schoorsteen in de titel besloten.

Olivier Messiaen is niet alleen een van de belangrijkste componisten van de twintigste eeuw, maar ook een kerkorganist die elke zondag de mis begeleidde in de Église de la Sainte-Trinité. Hierover zei hij: 'Ik speel omdat ik een Christen ben en omdat ik graag assisteer bij de mis'. Zijn diepgevoelde geloof is vaak direct aanwezig in zijn muziek, zoals bijvoorbeeld in de pianocyclus *Vingt regards sur l'enfant-Jésus* en in het oratorium *La Transfiguration de Notre Seigneur Jésus-Christ* voor groot orkest, koor en solisten.

Na de première van dit oratorium kreeg hij opdracht van Alice Tully (een bekende Amerikaanse mecenas) om een werk te schrijven ter viering van het aanstaande 200-jarig bestaan van de Verenigde Staten van Amerika. Een bezoek aan Bryce Canyon in die tijd vormde een bron van inspiratie voor hem. Dit resulteerde in het grote orkestwerk *Des canyons aux étoiles ...* (Van de canyons naar de sterren ...).

Appel interstellaire is een van de delen van dit werk, maar komt voort uit een eerdere bijdrage aan een in memoriam voor een jong overleden componist, en is voorzien van twee bijbelcitaten (hier Naardense Bijbel 2014):

die geneest verbrokenen van hart, hun verwondingen verbindt. Die voor sterren hun aantal uittelt, voor die alle uitroept hun namen. [Ps 147:3–4]

O aarde, verberg mijn bloed niet, - en laat er geen rustplaats zijn voor mijn schreeuwen! [Job 16:18]

Appel interstellaire is een ijkpunt in het solorepertoire voor hoorn.

Het werk van **Rudolf Escher** wordt zoals dat van zovele Nederlandse componisten weinig gespeeld. Hij studeerde bij Willem Pijper en later ook nog bij Pierre Boulez. Zijn muziek wordt wel gezien als voortbouwend op het werk van Debussy en Ravel, wat klopt in die zin dat hij eigen werk wilde scheppen in navolging van voorgangers en tijdgenoten.

Zijn *Air pour charmer un lézard* is geïnspireerd op Ravel's gewoonte om liedjes te fluiten voor hagedissen. Het is een prachtig Nederlands vervolg op Debussy's *Syrinx*.

André Jolivet is een eveneens onderbelichte componist, overschaduwd door de andere Franse componisten in dit programma. Dat hij componist zou worden lag niet zo voor de hand, zijn ouders drongen erop aan dat hij les zou gaan geven op een lagere school en dat heeft hij ook even gedaan. Gelukkig zag een van zijn docenten tijdens de opleiding zijn grote talent en drong er bij hem op aan om compositie te gaan studeren.

De *Sérénade* was in eerste instantie geschreven voor hobo en piano, voor een concours van het Conservatorium van Parijs. De pianopartij werd al snel door Jolivet geïnstrumenteerd voor fluit, klarinet, hoorn en fagot.

Jacques Ibert was een liefhebber van blaasmuziek en van het theatrale, en bovendien geïnteresseerd in alle genres en stijlen, en dat klinkt ook door in zijn muziek. *Trois pièces brèves* vindt zijn oorsprong in werk voor blaaskwintet bij een toneelstuk, en al heeft het die binding met het toneel niet meer, het ademt nog altijd de sfeer van dat stuk over de avonturen van twee berooide heren op zoek naar een rijke erfgename.

Syrinx van **Claude Debussy** is het eerste significante werk voor solo fluit sinds de sonate van C.P.E. Bach in 1747. Het was oorspronkelijk getiteld *Flûte de Pan* en

geschreven voor het toneelstuk *Psyché* van Gabriel Mourey. Mourey en Debussy maakten samen vele plannetjes waarvan dit werk het enige concrete resultaat is. Het was bedoeld om gespeeld te worden tijdens de verleiding van een waternimf door een bergnimf.

De naam *Syrinx* is er later aan gegeven. *Syrinx* was een nimf die achternagezeten werd door de god Pan. Zij zette het op een lopen maar kon een rivier niet oversteken. Ten einde raad deed ze een gebed, waarna zij -net op tijd- veranderde in riet. Pan blies gefrustreerd langs het riet en ontdekte dat dit een mooie toon gaf. Hij sneed vervolgens het riet om er een panfluit of *syrinx* van te maken.

Maurice Ravel schreef zijn zesdelige suite *Le Tombeau de Couperin* (De gedenksteen voor Couperin) voor piano, en het is het enige werk in dit programma dat in bewerking uitgevoerd wordt. De delen van de suite zijn opgedragen aan vrienden van Ravel die tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn gesneuveld. Het is ook een eerbetoon aan de Franse barokke klavecimbelsuites, een genre waarin François Couperin een grote rol speelde.

De bewerking voor blaaskwintet is van Mason Jones, een Amerikaanse hoornist, en bevat vier van de zes delen.

Erik Boasson

Volgende concert: donderdag 20 november 2025

Marmen Quartet

Haydn, Bartók, Knox, Debussy

*Programmatoelichtingen en recensies,
Seizoensoverzicht 2025–2026:*

www.kamermuziek-deventer.nl